

uznati za omluvitelné, a jest proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že by se neshodovalo se zásadou bezelstnosti a počestnosti, uznanou i soukromým právem slovenským za pravidlo pro výklad smluv, kdyby se pro opoždění o jediný den v zapravení poslední splátky vyslovalo, jak se toho domáhá žalobkyně, že nastaly následky smluvené pro případ nedodržení platební povinnosti. Žalovaného nemůže stihnouti výtká, že přesně nedodržel vyrovnání, poněvadž částka zaslaná jím na poslední splátku byla menší o 6 Kč 70 h. Neboť, přijala-li žalobkyně bez námitek na první čtyři splátky téže výše jako byla poslední, také jen 467 Kč 20 h, neshodovalo by se se zásadou bezelstnosti a počestnosti, kdyby měly žalovaného proto stihnouti následky smluvené pro případ nedodržení vyrovnání, an se žalovaný musil právě vzhledem k této zásadě domnívati, že se žalobkyně spokojila vůbec jen se splátkami této výše.

Čís. 9702.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

K osvobození majitele silostroje od povinnosti k náhradě škody z provozu silostroje (§ 1 (3) zák.) nestačí, že byl silostroj jinému jen půjčen nebo přenechán výprosou, nýbrž se předpokládá pevný smluvní poměr, podle něhož jiná osoba než majitel silostroje přejímá i užitky i nebezpečí provozu.

(Rozh. ze dne 6. března 1930, R I 111/30).

Žalobce domáhal se na žalovaném majiteli automobilu náhrady škody, jež mu byla způsobena tím, že automobil žalovaného najel na žalobcova koně a poškodil ho vinou šofera, který neuměl jezdit. První soud v Praze žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci dále ve věci jednal a znovu rozhodl. Důvody: Žalovaný hájil se tím, že se u něho učil Jaroslav B. šoferství, a že, když dělal na začátku března 1928 šoferskou zkoušku, zapůjčil mu k tomuto účelu na jeho účet a nebezpečí své osobní auto, které vlastnicky náleželo žalovanému, ježto byl Jaroslav B. u žalovaného před tím zaměstnán, že tehdy při zkušební jízdě v autu seděli František L., Oldřich Š. a vládní rada K. od zemské politické správy jako zkušební komisař a že, když B. předjížděl dvouspřežný povoz žalobcův, žalobcův náruční kůň vyhodil nohou, zachytil za blatník auta a že pak auto ihned zastavil. Z toho žalovaný dovozuje, že za škodu, kterou utrpěl, není zodpovědným. Soud první stolice zjistiv na základě výpovědi svědků Jaroslava B-a a Františka L-a, že automobil žalovaného byl v době škodné události přenechán žalovaným Jaroslavem B-ovi, který si ho prý od něho vypůjčil na vlastní účet a nebezpečí ke zkušební jízdě, dospěl k právnímu závěru, že

podle § 1 (3) aut. zákona ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. zák. ručí v takovém případě podnikatel provozu, jímž byl Jaroslav B., že není žalobní nárok proti vlastníku auta (žalovanému) po právu a žalobu zamítl. Žalobce, prováděje odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci, namítl, že Jaroslav B. použil auta jen k šoferské zkoušce, že je však vypůjčeno neměl, že nebyl provozním podnikatelem, že žalovaný věděl, že nemá B. vůdčí list, že věděl, že chce auto sám řídit, že neměl a nesměl ho B-ovi půjčiti na jeho zodpovědnost a že, učiniv tak a svěřiv mu je, žalovaný za škodlivou událost sám zodpovídá. Mimo to uvedl odvolatel, že svědci tvrdili, že se B. u žalovaného jízdy se silostrojem učil, za vyučení žalovanému zaplatil a že vyučení skončilo až teprve vykonáním šoferské zkoušky. Jest proto řešiti otázku, zda byl Jaroslav B. provozním podnikatelem po rozumu § 1 (3) aut. zákona. Podnikatelský provoz není přenechán, byl-li silostroj jen pro jednu půjčen neb přenechán výprosou. V takovém případě zůstane vlastník silostroje pánem provozu. S hlediska § 1 (3) cit. zák. se vyžaduje, by byl automobil přenechán na určitou dobu neb až na další dobu do úplné dispozice jiné osoby na základě pevného smluvního poměru, podle něhož podnikatel přejímá i užítky i nebezpečí (kom. Bartschův). Provoz nedál se vyhradně v zájmu Jaroslava B-a, nýbrž i v zájmu žalovaného, který se jízdy v druhém automobilu, jak potvrdil svědek L., účastnil a sledoval zkoušku svého vyučence. Tento právní názor není vyvrácen výpověďmi svědků Jaroslava B-a a Františka L-a, kteří sice užili při svém výsledku slov § 1 (3) cit. zák., že žalovaný přenechal Jaroslavu B-ovi automobil ke zkoušce šoferské »na účet a nebezpečí« B-ovo, ale neuvedli skutečnosti, z nichž by se na to dalo souditi. Tyto frázovité, na první pohled méně cenné výpovědi, pocházející od osob na věci účastněných, nelze vzít za podklad pro spolehlivé posouzení sporu. Podle § 13 aut. zák. jsou úmluvy, jimiž předpisy tohoto zákona mají býti vyloučeny neb obmezeny neplatné. Podle druhého odstavce § 53 min. nař. ze dne 28. dubna 1910 čís. 81 ř. z. jsou vlastníci silostroje zodpovědni, nebyly-li jejich silostroje řízeny osobami, kterým jest to podle ustanovení tohoto nařízení dovoleno. Nemohl tudíž žalovaný přenechat Jaroslavu B-ovi před tím, než obdržel úřední povolení k samostatnému řízení silostroje, na jeho účet a nebezpečí (§ 22 a násl. tohoto nařízení) a byl sám podnikatelem provozu. Neprávem tedy soud prvý, vycházeje z nesprávného a mylného právního názoru, zamítl žalobu proti vlastníku automobilu Josefu L-ovi.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody :

Napadené usnesení odpovídá věci a zákonu. Podle § 1 (3) zák. ze dne 9. srpna 1908 čís. 162 ř. zák. jest majitel silostroje prost povinností k náhradě škody z provozu silostroje jen, byl-li silostroj v době škodné události někomu přenechán k provozu na jeho vlastní účet a nebezpečí (vozební podnikatel) to jest, stala-li se tato osoba sama vozebním pod-

nikatelem. Nutno rozlišovati mezi provozem silostroje a jeho přechodným používáním; jen když byl majitelem silostroje celý provoz přenesen na jiného, takže jeho samého nestihají náklady a nebezpečí provozu, ale také mu nepřipadají z něho užítky, ručí za majitele podle § 1 aut. zák. ten, komu byl povoz silostroje přenechán. Nestačí tedy, že byl silostroj jinému jen půjčen nebo výprosou přenechán. Aby o tom nevznikly pochybnosti byl doslov původní předlohy automobilového zákona (č. 2 příl. k stenogr. prot. panské sněmovny XVII sese 1907) doplněn slovy »na vlastní účet a nebezpečí« a praví se ve vysvětlivkách k druhé vládní předloze, že byla takto původní předloha doplněna proto, by bylo jasno, že, byl-li silostroj jen výprosou k použití přenechán, jeho majitel neručí jen tehdy, když ten, kdo používá silostroje, provozuje silostroj na vlastní účet a nebezpečí, že však zůstane při ručební povinnosti majitele, když i nadále zůstane nejen pánem silostroje, nýbrž i pánem provozu. Předpokladem § 1 (3) aut. zák. jest tedy pevný smluvní poměr, podle něhož jiná osoba než majitel silostroje přejímá i užítky i nebezpečí provozu (Srov. vysvětl. k 2. vl. předloze k osnově aut. zák. a IX. zprávu just. výb. posl. sněm. o usnesení panské sněmovny k § 1 aut. zák.). Podle zjištění nižších soudů byl silostroj v době škodné události Jaroslavu B-ovi přenechán k jízdě do Prahy ke zkoušce šoferské a ke zkušební jízdě. Žalovaný sám přiznává, že se Jaroslav B. u něho jízdě se silostrojem učil. Z toho vyplývá, že silostroj byl Jaroslavu B-ovi přenechán jen přechodně a k určitému účelu, nikoli však za tím účelem, by se sám na vlastní účet a nebezpečí zabýval provozem silostroje. Výpověď Jaroslava B-a a Františka L-e, že byl silostroj B-ovi přenechán ke zkoušce šoferské na jeho účet a nebezpečí, nemá významu, neboť otázka, zda byl někomu silostroj přenechán na jeho vlastní účet a nebezpečí, jest otázkou právní, a jest tedy na soudu, nikoli na svědkovi, by otázku tu řešil; skutkových okolností, z nichž by se mohlo souditi, že názor svědků jest správný, však neuvedli. Odvolací soud proto správně nazírá na věc po stránce právní a, jelikož první soud vzhledem k svému nesprávnému názoru ohledně přenechání silostroje se s věcí dále nezabýval a neučinil zjištění, jichž je třeba k rozhodnutí o žalobním nároku, byl rozsudek procesního soudu správně zrušen a věc odkázána k novému jednání a rozhodnutí.

Čís. 9703.

Cihlářského mistra (zaměstnance v cihelně) nelze považovati za zemědělského dělníka nebo dokonce za čeled' ve smyslu min. nař. ze dne 7. prosince 1856, čís. 224 ř. zák. a ze dne 15. března 1860, čís. 73 ř. zák. Lhostejno, že majitel cihelny byl zároveň majitelem velkostatku.

(Rozh. ze dne 6. března 1930, R I 115/30).